

АНТИЧНИЯТ ТЕАТЪР В ПЛОВДИВ

Пловдив е най-големият град в плодородната Тракийска низина. През него минава пълноводната река Марица. Още в най-дълбока древност хората избрали за заселване трите каменни хълма край реката. По-късно там бил построен внушителен град. Римляните го нарекли Тримонциум, което означава Трихълмие. Между два от тези хълма била построена изумителна сграда – огромен театър. Той можел да побере до 7 хиляди зрители.

Театърът бил издигнат от син на тракийски цар, когото римляните назначили за управител на Пловдив. Зад сцената се издигала триетажна постройка с мраморни колони, по-голямата част от която днес е възстановена. Сградата била разкошно украсена с мраморни статуи, малка част от които е запазена до днес. Използвани са много качествени материали, за да се подчертае значението му за жителите на града. В театъра е заседавало и Народното събрание на провинция Тракия.

Освен истински постановки на зрителите били предлагани и по-жестоки зрелища – борби с диви животни и битки между специално обучени роби, наречени гладиатори. Много от тях загивали на арената. Подобни представления били безплатни за жителите на града и се радвали на голям интерес. За удобство на зрителите били издигани навеси от кожа или плат, които ги предпазвали от слънцето.

Античният театър бил използван около три века, след което бил разрушен, вероятно от земетресение. С течение на времето останките му били затрупани със земен пласт с дебели-

НА 15 МЕТРА. ТЕ БИЛИ ОТКРИТИ СЛУЧАЙНО ПРИ СТРОИТЕЛНИ РАБОТИ ПРЕДИ БЛИЗО 60 ГОДИНИ. ТЕАТЪРЪТ Е РЕСТАВРИРАН ТАКА, ЧЕ В НЕГО И В НАШИ ДНИ ПРОДЪЛЖАВАТ ДА СЕ ИЗНАСЯТ ПРЕДСТАВЛЕНИЯ, КОНЦЕРТИ И ГОЛЕМИ ЛЕТНИ СЪБИТИЯ.

ДНЕС СА ОЦЕЛЕЛИ 20 ОТ ОБЩО 28 РЕДА ШИРОКИ МРАМОРНИ СЕДАЛКИ. ВЪРХУ ТЯХ ОЩЕ ЛИЧАТ ИМЕНАТА НА БОГАТИТЕ РИМСКИ ГРАЖДАНИ, КОИТО ОТКУПУВАЛИ ПОСТОЯННИ МЕСТА ЗА СЕБЕ СИ И СВОИТЕ БЛИЗКИ. СЕДАЛКИТЕ СА ПОДРЕДЕНИ В ПОЛУКРЪГ ОКОЛО СЦЕНАТА. ЗАРАДИ СПЕЦИАЛНАТА СИ КОНСТРУКЦИЯ ВСИЧКИ ПОСЕТИТЕЛИ В АНТИЧНИЯ ТЕАТЪР ЧУВАТ ОТЛИЧНО ГЛАСОВЕТЕ НА ИЗПЪЛНИТЕЛИТЕ И ТЕХНИТЕ ИНСТРУМЕНТИ. ОТ ВСЯКО МЯСТО ИМА И ОТЛИЧНА ВИДИМОСТ КЪМ СЦЕНАТА. ВСИЧКИ МЕСТА НА ТЕАТЪРА СА ОРИЕНТИРАНИ НА ЮГ — КЪМ ГРАДА В НИЗИНАТА, И КЪМ РОДОПИТЕ — ТАЙНСТВЕНАТА ПЛАНИНА НА ТРАКИТЕ.

Илюстрация Димитър Стоянов

Б ОЯНСКАТА ЦЪРКВА

В ЗЕМИТЕ НА СЕЛО БОЯНА, СЕГА КВАРТАЛ НА СОФИЯ, НЯКОГА Е ИМАЛО КРЕПОСТ. ТЯ Е БИЛА ЧАСТ ОТ ОТБРАНИТЕЛНАТА СИСТЕМА НА ГРАДА, КОЙТО ТОГАВА НОСЕЛ ИМЕТО СРЕДЕЦ. ДНЕС КАМЕННИТЕ СГРАДИ ОТ ОНОВА ДАЛЕЧНО ВРЕМЕ СА ИЗЧЕЗНАЛИ. ОЦЕЛЯЛА Е САМО ЕДНА МАЛКА, НО ИЗЯЩНА ПОСТРОЙКА, ИЗВЕСТНА В ЦЯЛ СВЯТ КАТО БОЯНСКАТА ЦЪРКВА.

ВЛИЗАМЕ В ПРОСТОРНИЯ ЗЕЛЕН ДВОР, КЪДЕТО СЕ ИЗДИГАТ КАТО СТРАЖИ ТРИ ОГРОМНИ ДЪРВЕТА. ТОВА СА ВЕЧНОЗЕЛЕНИ СЕКВОИ, ПОСАДЕНИ ПРЕДИ ПОВЕЧЕ ОТ СТО ГОДИНИ.

Илюстрация Димитър Стоянов

Изчакваме реда си сред посетителите, пускани на малки групи и за кратко, а после влизаме да видим най-забележителното вътре – стенописите. Красивите фрески са направени върху гладко измазаните стени на църквата. Най-ценните от тях са създадени преди повече от седем века. От сводовете, високо над главите на хората, ни гледат изображенията на Исус Христос, Богородица и много светци.

Художникът на стенописите е бил изключителен майстор. Той е нарисувал не въображаеми небесни жители – ангели и светци, а истински хора с изразителни лица и живи погледи. Сред тях е най-старият съхранен образ на свети Иван Рилски, основателят на Рилския манастир. Възможно е художникът да е пресъздал суровите и смели защитници на Боянската крепост като светци-воини, които държат копия и мечове, готови за битки.

На една от стените – северната, откриваме прекрасните портрети на владетеля на Средец севастократор Калоян и на съпругата му Десислава. На стената срещу тях са изображенията на цар Константин Асен, управлявал България близо двадесет години, и на неговата съпруга царица Ирина. В България през онова далечно време цялата земя е била собственост на царя, който назначавал най-близките до него хора за управители на големите български градове.

От запазените стенописи научаваме как са изглеждали владетелите на силното българско царство. Красиви, горди, облечени в златотъкани дрехи, украсени с бисери. На главите си и царят, и царицата носят златни корони. Такива ги е видял и запазил за поколенията неизвестният художник.

Стенописите в Боянската църква доказват колко талантлив е българският народ.

ВИДИНСКАТА КРЕПОСТ

В град Видин, край брега на река Дунав, се издига величествена крепост, наречена „Баба Вида“ или „Бабини Видини кули“. Според една легенда тя носи името на най-голямата дъщеря на могъщ местен болярин – Вида. Тя била голяма красавица и много юнаци я искали за жена, но тя не харесвала никого. Двете ѝ по-малки сестри се задомили и напуснали дома.

Вида цял живот не се омъжила и останала да живее там, където се родила. След смъртта на баща си тя станала владетел на града. Когато турците започнали да превземат българските земи, Вида събрала всички мъже в областта. Наредила им да построят за защита на българите високи кули. Затова хората нарекли крепостта „Бабини Видини кули“.

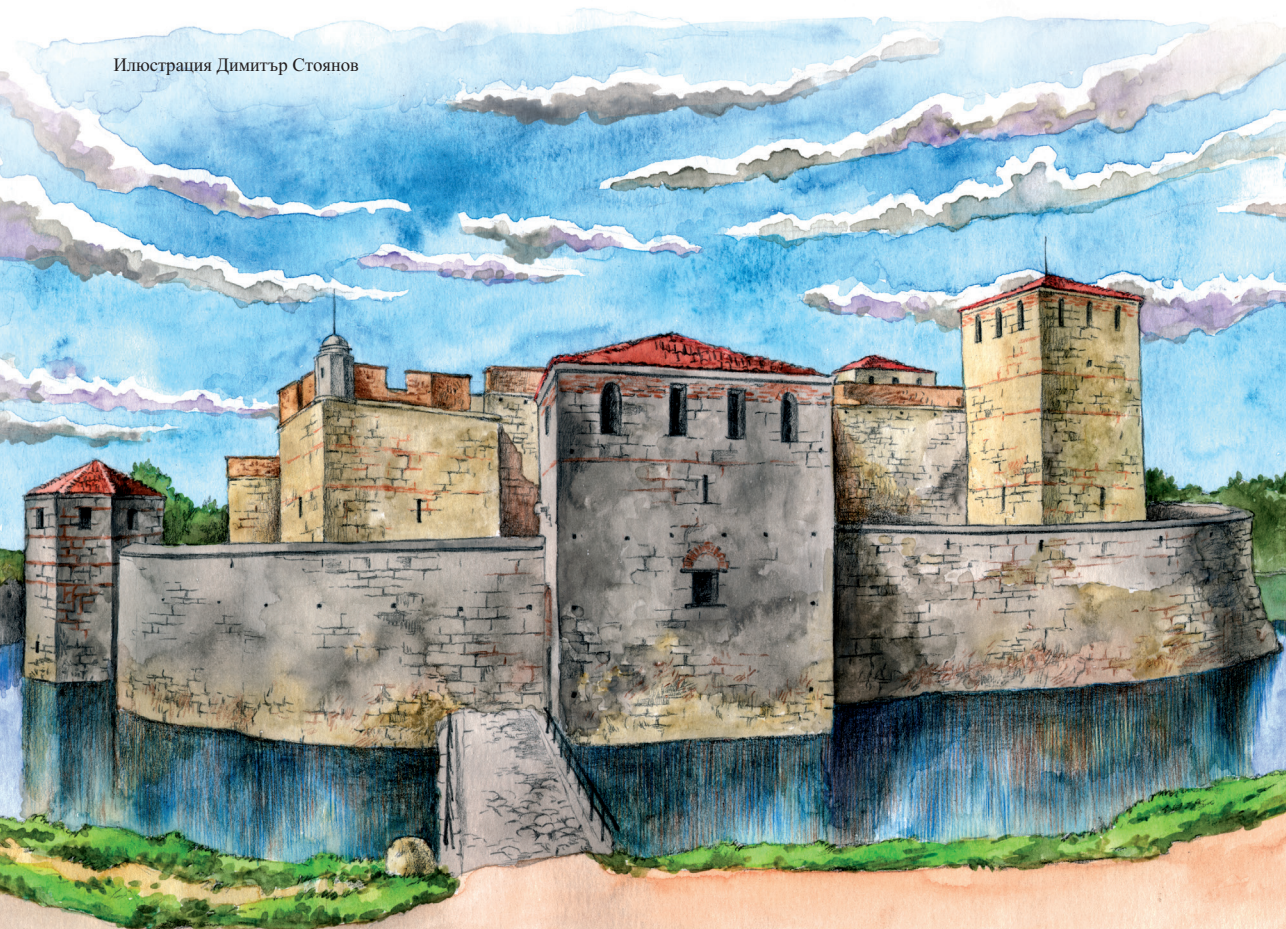
Строежът продължил дълги години. Един баща оставил сина си мъничък, на три месеца. Докато се строяла крепостта, детето пораснало и попитало майка си дали има баща. Тя му казала, че има и че работи на строежа. Майката омесила питка и момчето отишло при крепостта, питало, разпитвало и найсетне намерило баща си. Като видял порасналия си син, бащата заплакал...

Днес Видинската крепост е единствената, запазена от времето, когато България е била голямо и силно царство. Според проучванията на историците тя е построена преди повече от десет века на място, където още римляните изградили каменно укрепление. Един от последните български царе – Иван Александър, отстъпил Видин и обширни земи около него на един от синовете си. Така се появило Видинското царство.

Владетелят му цар Иван-Срацимир доизградил крепостта, като я превърнал в свой замък. Той има външна и вътрешна стена с дебелина над два метра. Външната е с две кули, а вътрешната – с девет. Царят построил църква и жилища за себе си и близките си. Крепостта била оградена с ров, пълен с вода, над който имало дървен подвижен мост. След превземането на града от османските турци замъкът бил използван като защитно укрепление, склад и дори затвор... За кратко той е бил освободен от унгарски и френски рицари.

Днес из крепостта се разхождат само любопитни туристи. Най-добре съхранената част от замъка е Срацимировата кула с височина 16 метра. Стените ѝ са украсени с тухли, подредени във фигури. Близко до тази кула е тайният изход на замъка.

Илюстрация Димитър Стоянов

ГЕЙЗЕРЪТ В САПАРЕВА БАНЯ

Гледката е необикновена – воден воал и сребърни пръски над площада в малкия град. Преди 60 години работници правят сондажи в центъра на Сапарева баня в търсене на минерални води. Изведнъж се чува тътен – нещо ври и напирва да излезе – и те едва успяват да избягат. В следващия миг бликва фонтан с гореща вода и цялото пространство се изпълва със ситни водни капчици пара. Със своите 104 °С температура на водата изворът в Сапарева баня е най-горещият минерален извор в света. Той блика от дълбочина 73 м. Водата му съдържа предимно сяра, с примеси от желязо и калций.

Оттогава „гейзерът“, както неправилно е наричан този горещ извор, непрекъснато блика, като достига височина от около 20 м на водния стълб. Пулсациите са през 15–20 секунди и въпреки че днес водата не е в такова количество, както при откриването му, все пак той е най-големият топъл извор на Балканския полуостров. Днес водите му са „уловени“ в красив фонтан. През лятото той е осветен нощем с лампи в различни цветове. Фонтанът е забележителна гледка и през зимата, когато парите контрастират със заснежените рилски гори, които започват на метри от него. Водите му се използват за отопление на обществени и училищни сгради.

Най-старото известно име на града е Германея е произлязло от езика на траките – „герм“ е означавало горещ. Името е свързано с намиращите се тук горещи минерални извори. Други учени предполагат, че Герман е бил тракийски бог на топлината, и привеждат примери от народната митология,

където Герман е бог на светкавиците и гръмотевиците. Тракийското име на селището – леко променено, днес носи река Джерман, която тече наблизо.

В град Германея, днешната Сапарева баня, е роден един от най-великите пълководци на Източната Римска империя – Велизарий. Той бил с тракийски произход, а траките били едни от най-смелите и силни воители. Благодарение на неговите необикновени постижения на бойното поле империята удвоила територията си.

В града се издига и църквата „Свети Никола“, строена преди повече от 7 века. Според една легенда по време на османското владичество един лош човек се качил да събори кръста от купола, но той се разтворил и насилникът намерил смъртта си на каменния под.

До Сапарева баня се стига лесно, а освен с „гейзера“ си градът е забележителен с минералните си бани и с намиращия се над него прекрасен курорт Паничище, а още по-високо са Седемте рилски езера.

Илюстрация Венцислав Кръстев

ДВОРЕЦЪТ В БАЛЧИК

ТУК ВРЕМЕТО СЯКАШ Е СПРЯЛО. СПОКОЙНА КРАСОТА И ТИШИНА ТЕ ОБГРЪЩАТ ОТВСЯКЪДЕ. МОЖЕ БИ ТОВА Е УСЕТИЛА РУМЪНСКАТА КРАЛИЦА МАРИЯ, КОГАТО ПРЕДИ 100 ГОДИНИ ПОСЕТИЛА ЮЖНА ДОБРУДЖА. ТОГАВА БАЛЧИК ЗА КРАТКО Е БИЛ В ГРАНИЦИТЕ НА СЪСЕДНА РУМЪНИЯ. КРАЛИЦАТА ОТКРИЛА ПРЕЛЕСТИТЕ НА МАЛКОТО ГРАДЧЕ – ТОПЛО МОРЕ, БЕЛИ КЪЩИЧКИ, НАКАЦАЛИ ПО СТРЪМНИЯ БРЯГ, ПРЕКРАСНИ ГЛЕДКИ. КРАЛИЦАТА ВЕДНАГА РАЗПОРЕДИЛА ДА СЕ ИЗКУПЯТ ЗЕМИТЕ НА ОКОЛО 2 КМ ОТ ГРАДЧЕТО И ДА ЗАПОЧНЕ ГРАДЕЖЪТ НА ДВОРЕЦ КАТО ОТ ПРИКАЗКИТЕ. НАЕТИ СА ИТАЛИАНСКИ АРХИТЕКТИ – ПОД ТЯХНО РЪКОВОДСТВО СТРОЕЖЪТ ПРОДЪЛЖИЛ 11 ГОДИНИ.

В ДВОРЕЦА СЕ ВЛИЗА ПРЕЗ ИЗЯЩНА ПОРТА ОТ КОВАНО ЖЕЛЯЗО И ПЪРВО СТИГАМЕ ДО БЕЛОКАМЕННА СГРАДА С ПЛОЩАДКА, В ЧИЙТО ЦЕНТЪР ОТКРИВАМЕ „СРЕБЪРНИЯТ КЛАДЕНЕЦ“. КРАЛИЦА МАРИЯ ДАЛА ИМЕТО НА КЛАДЕНЕЦА ЗАРАДИ СТУДЕНАТА, БИСТРА И МНОГО ЧИСТА ВОДА С ПРЕКРАСЕН ВКУС, КОЙТО УТОЛЯВА ВСЯКА ЖАЖДА. НА ЕДИНСТВЕНАТА ИЗЗИДАНА СТЕНА КРАЛИЦА МАРИЯ ПОСТАВИЛА КРАСИВА ИКОНА НА СВЕТА БОГОРОДИЦА И МЛАДЕНЕЦА ИСУС.

НАЙ-КРАСИВАТА И НЕОБИЧАЙНА СГРАДА В ДВОРЕЦА, НАРЕЧЕН „ТИХОТО ГНЕЗДО“, НАПОДОБЯВА БЪЛГАРСКА ВЪЗРОЖДЕНСКА КЪЩА. ДО НЕЯ Е ПОСТРОЕНА ВИСОКА КУЛА. ТЯ Е КОПИЕ НА МИНАРЕ, ХАРАКТЕРНА ЧАСТ ОТ МЮСЮЛМАНСКИТЕ ХРАМОВЕ. КРАЛИЦАТА Е МЕЧТАЕЛА ВСИЧКИ ХОРА, НЕЗАВИСИМО ДАЛИ СА ХРИСТИЯНИ ИЛИ МЮСЮЛМАНИ, ДА ЖИВЕЯТ В МИР И ОБИЧ ПОМЕЖДУ СИ.

ДВОРЕЦЪТ СТАНАЛ ЛЮБИМ ДОМ НА КРАЛИЦАТА И ЗАТОВА ОКОЛО НЕГО СА ПОСТРОЕНИ 7 ВИЛИ ЗА ДЕЦАТА, СВИТАТА И ГОСТИТЕ. СЪЗДАДЕНИ СА И ПРЕКРАСНИ ГРАДИНИ, В КОИТО СА ИЗГРАДЕНИ ПЛИТКИ

БАСЕЙНИ, НАРЕЧЕНИ „ВОДНИ ОГЛЕДАЛА“. ТОЧНО ТЕ БЕЗСПОРНО СА НАЙ-КРАСИВАТА ЧАСТ ОТ ДВОРЕЦА. РОМАНТИЧНИ МОСТЧЕТА, АЛЕИ, КЛАДЕНЦИ И ВОДОПАДИ ПРЕВРЪЩАТ ПАРКА В ИСТИНСКО ПРИКАЗНО МЯСТО.

ДНЕС В ГРАДИНИТЕ СЕ ОТГЛЕЖДАТ МНОГО ВИДОВЕ КАКТУСИ И ЕКЗОТИЧНИ РАСТЕНИЯ КАТО КНИЖНО, БОНБОНЕНО, КАУЧУКОВО ДЪРВО И ДРУГИ. ДВОРЕЦЪТ В БАЛЧИК И ПАРКОВЕТЕ МУ СА МОЖЕ БИ НАЙ-РОМАНТИЧНОТО МЯСТО В БЪЛГАРИЯ.

Илюстрация Димитър Стоянов

